

DIENOS ŽINIOS

Nr. 130 (149) II metai

Glasenhachas 1946 rugseio 28 d.

IS PARYŽIAUS KONFERENCIJOS.

Paryžius. - Britų delegacijos sluoksniai praneša, kad Didžioji Britanija yra numaciusi viename iš sekanciu posėdžių pasiūlyti suinteresuotų kraštų konferenciją, kuri aptartų Dunojaus ateities klausimą.

Žmogaus teisės ir popieriaus krepšį...

Paryžius. - Australų pasiūlymų iškurti teisma žmogaus teisių ginymui tikamiausia ir vienintelė vieta yra popieriaus krepšys. - pareiškė sovietų deleatas Višinskis Paryžiuje penktadienio posėdyje ir apkaltino australų delegatą pulkininką Hodgson, kad šis tokiais pasiūlymais tik trugdas taip brangų konferencijos laiką. Ir pas kitus delegatus australų atstovo pasiūlymas norado pritarimo, nors niekas taip aštriai nepasisakė dėl jo netikamumo, kaip sovietų Višinskis. Pasiūlymas buvo penkiolika balsų prieš keturis atmetas.

Prancūzų pasiūlymu Rumunija turės sumokėti 75% karo nuostolių, - taip buvo sutarta Balkanų ukinėje komisijoje. Britai pasiskė už šimtaprocentinį atlyginimą, tačiau buvo kitų balsų persvara nubalsuota.

Triesto klausimui svarstyti sudarytoje pakomisijoje sovietų delegatas Novikow pasiūlė galutinį pranešimą, pagal kurį pakomisija negalinti susitarti keliais ginčijamais klausimais. Pranešime minimi keturiolika svarbesnių ir šeši mažesni klausimai, kurie negalėjo būti išspręsti. Novikovo pasiūlymas stebėtojų skaitomas noru tuos klausimus perduoti svarstyti didžiųjų keturių užsienio reikalų ministrams.

Byrnes pradeda kalbėti...

Paryžius. - Pirmą kartą po Wallace įvykio prabilo užsienio reikalų ministras Byrnes ir vienoje improvizuotoje spaudos konferencijoje savo viešpūčio kalboje pareiškė: "amerikiečių politika privalo ir bus tuo dabar pastovi. Kiekvienas nukrypimas būtų Amerikos nelaime."

Byrnes prieš savo grįžimą į Ameriką kalbės "Amerikos klubų" Paryžiuje. Savo kalboje jis nurodys amerikiečių politikos liniją; šis kalba bus atsakymas į Wallace kalbą. Kaip Byrnes patarėjai praneša, Byrnes kalba bus prezidento patvirtinta ir nebus jokių "sensacingų naujienų".

Senatorius Vaidenbergas dėl to pareiškė, kad užsienio reikalų ministras savo kalboje Europos tautoms parodys, kad JAV Sovietų Sąjungos atžvilgiu veda tvirtą bet draugišką politiką.

Bernas. - Seimas patvirtino įstatymą, kuriuo paskiriamas 20 mil. frankų tarptautiniam pagalbos darbui.

STALINO PASISKYMAS IR PAKTO KLAUSIMAS.

New Yorkas. - Per vieną "New York Times" korespondentui suteiktą interviu britų užsienio reikalų ministerijos vicė valstybės sekretorius McNeil išreiškė viltį, kad generalisimas Stalinas patvirtins savo draugiškumą vakarų valstybėms priimdamas britų pasiūlymą draugiškumo pakto prailginimą, kuri britai jau du kartus sovietams pasiūlė. Pagal McNeil britų pasiūlytas paktas rodo, kad Bevinom vedama politika jokia būdu nėra prusesinga sovietams ir negresia karu.

Amerikiečių vyriausybė smarkiai interesuojasi valstybės vicėsekretoriaus kalba, kuris užtikrina, jog Bevinas pareikš savo iš sovietų savo draugiškumo pažadus paversti veiksmu. Žymiausi komentatoriai spėja, kad britai, nepasakydami to tiesiogiai, reiškia norą, tvirta politikos linija užleisti atsargumui.

TRUMANAS IR STALINO PASIKALBEJIMAS.

Vašingtonas. - Paskutiniėje spaudos konferencijoje Baltuosiuose Rumuose prezidentas Trumanas nedavė jokių komentarų dėl Stalino pasisakymo. Jis taip pat atsisakė ką nors pasakyti apie pranešimus liečiančius amerikiečių bandymus Aleutu salose ir Alaskoje.

KARALIUS JURGIS SIANDIEN DRIŽTA Į ATENUS.

Atėnai. - Atėnų miestas dideliu rimtumu laukia karaliaus Jurgio sugrįžimo, kuris dalyvaus sventiška sosto perėmimo katedroje.

Atėnai. - Graikijos komunistų partija pastatė sąlygas, kuriomis ji yra pasiruošusi dalyvauti koaliciniėje vyriausybėje ir baigti tautinį nesutikimą. Tačiau partija grasina sukilimu, jei tos šešių punktų sąlygos nebus priimtės.

Komunistų sąlygų punktai yra šie:

1. Vyriausybės pagrindų praplėtimas ir priėmimas vienu partija, išskaitant ir kraštutiniuosius kairiuosius bei EAM; 2. Atitraukimas visų britų dalinių iš Graikijos; 3. Bėdros amnestijos užtikrinimas; 4. Graikų armijos struktūros pagrindinis pakeitimas; 5. Steigiamojo seimo rinkimų sąrašų revizija ir 6. vienodai draugiška vyriausybės laikysena visų sąjuringinkų atžvilgiu.

Kovos Graikijoje - jugoslavų ir albanų pasienyje - tesiasi toliau ir graso įgauti kietesnę charakterį.

PIRMASIS VOKIETIJOS PARLAMENTAS POSĖDŽIAUJA.

Kaip Berlio dienraštis "Tägliche Ranschau" praneša Vokietijoje Sachsuose susirinko posėdžiauti pirmasis po karo išrinktas parlamentas. Posėdyje kalbėjo Drezdeno miesto komendantas sovietų pulkininkas Spiridonov, kuris pareiškė, kad sovietų karinė vadovybė glaudžiai bendradarbiaus su parlamentu, kad padėtų atstatyti Vokietiją be "militarizmo ir nacizmo".

NIURNBERGO TEISMO SPRENDIMAS PER RADIJĄ,

Londonas. - Pirmą kartą po karo visos vokiečių ir austrų stotys duos vienodą programą. - tai bus spalio 1 d. iš Niurnbergo teismo sprendimo paskelbimas. Niurnbergo teismo saleje bus įrengta sava radijo stotis.

SPRENDIMAS BEVEIK BAIGTAS.

"United Press" iš Niurnbergo praneša, kad Niurnbergo teismo sprendimas subasytas, išverstas ir atspauzdintas. Paslapties išlaikymui visi sekretoriato valdininkai ir vertėjai, kurie si sprendimą yra matę, griežtai saugojami.

YPATINGOS ATSARGUMO PRIEMONES.

Teismo pastatų sargybos patrigubintos ir karinės policijos daliniai patruliuoja gretimomis gatvėmis. Pirmą kartą nuo teismo pradžios yra uždrausta į teismo salę nešti portfelius. Be to, karinis teismas yra išakęs, kad nei vienas fotografas negalės pirmadienį teismo saleje dalyvauti.

Kaltinamųjų nuotaiką paskutiniomis dienomis prieš teismo sprendimo paskelbimą, kaip ginejai praneša, truputį suerzinta. Tik Hesso nuotaiką nepasikeitusi, jis jaučiasi taip, lyg teismo sprendimas jo visai neįaudintų. Paskutinis trečiojo reichs vadovas Doenitz pareiškė savo gytojams, kad jis bus būtinai išteisintas, jo prozesas vedamas būtų legaliai. "Bet jei tai yra politinė byla, - pareiškė Doenitzas, - tai aš turiu mirti." Doenitzas savo ceļeje daugiausiai laiką praleidžia skaitydamas klasikus.

Visuotiniame įtempime, kuris apėmė kaltinamuosius, Goeringo laikysena skaitoma šalčiausia ir mažiausia pasikeitusia. Ta pusė valandos, kuria kaltinamieji gali praleisti su savo artimaisiais, Goeringas praleidžia kalbėdamasis su savo žmona ir dukra.

Šiandien ir ryt kaltinamiesiems bus leidžiama visa valanda kalbėtis su savo artimaisiais. Po paskutinio apsilankymo sekmadienį, karo teismo išakymu, visi artimieji turės aplėisti Niurnbergą.

SUSIRGO POPIEŽIUS.

Vatikano miestas. - Vatikano radijo stotis praneša, kad popiežius Pijus XII vakar negalėjo priimti nei trupučio maisto ir turėjo būti maitinamas išvirkštimais. Doktorų kolegija šiandien praneša, kad Popiežius nutraukė savo atostogas vasaros rezidencijoje ir grįš į Vatikaną. Šiandien jo sveikata žymiai pagerėjus.

PIRMADIENI PRASIDEDA PROCESAS PRIEŠ ARKIVYSKUPĄ,

STEPINAC.

Belgradas. - Oficialiai pranešama, kad pirmadienį prasideda procesas prieš Arkivyskupą Dr. Stepinac.

Jo kaltinimus žiūrėk kitame puslapy. /Red./

KALTINIMAI AGRAMO ARKIVYSKUPUI.

Belgradas. Valstybės gyzejas perdavė aukščiausiam Kroatijos teismui kaltinimą prieš Agramo arkivyskupą Dr. Stepinac. Kaltinime tvirtinama, kad arkivyskupas buvo vienos Ustasų grupės organizatorius, grupės, kuri dirbo nusikalstama darba, bendradarbiavo su okupantais ir Ustasų grupių vyriausiu vadu Pavelic ir taip vadinama nepriklausoma Kroatija remė. Kaip dvasininkijos viršininkas, organizavęs Ustasų trupių ir kitų Pavlovic galinių karo kape-lionus. Kartu su Pavlevic Dr. Stepinac arkivyskupijos rūmuose pasle-pė buvusios Ustasų užsienio reikalų ministerijos dokumentus.

Partizanų kovos Lenkijoje.

Varšuva. - Lenkų radijas praneša, kad Saugumo daliniai apsupo ir užpuolė vieną nereguliarios ukrainiečių armijos dalinį, kuris veikė Karpatuose. Pulkininko Banduros 15 partizanų, nuzudyta ir didelis skaičius amunicijos bei propagandos priemonių buvo paimta.

Trumpai iš viso pasaulio.

Vasingtonas. - Žydu Naujų Metų šventės proga prezidentas Trumanas pasveikino visus JAV žydus ir išreiškė viltį, kad pasaulyje bus įgyvendinta taika be rasės, kalbos ir religijos skirtumų.

Siu metu taikos premija bus įteikta spalio mėn. 8 Šiais metais ji prižadeta senatoriui Bernand M; Baruch.

Paryžius. Antrąjį reparacijų mokescio ratą Suomija sumokejo be jokių likučių. Suomijos ministeris pirmininkas, atvykęs į Paryžių pabrėžė, kad Suomija yra vienintelis kraštas, kuris Sovietų Sąjungai laiku ismoka reparacijas.

Sofija. Rysium su paskelbta respublika Bulgarijoje buvo paleisti 2462 kaliniai iš kurių 1622 politiniai.

Karo ministras, generolas Damian Weltscheff atsis-tatydino ir atstovaus Bulgariją Šveicarijoje.

Bukarestas. Naujuoju Rumunijos sveikatos minist-riu paskirta gydytoja Dr. Bagdasar. Ponia Bagdasar priklausė ir Pa-ryžiaus konferencijos delegacijai. Ji yra įpedinė savo mirusio vyro, kuris sveikatos ministerijai vadovavo nuo pat kapituliacijos.

Jaruzale. Rysium su žydu naujaisiais metais iš lagerių paleisti 192 žydai.

Teherasas. Vyriausybės daliniai išsivadavo nuo su kiloliu Buscherio miestą iš miesto bei uostą apvalė nuo banditų.

San Salvadoras. (Salvadoras) Nuo susiremimu tarp policijos ir civilių, per kuriuos daug civilių krito, viospatauja itempta nuotaika, dėl ko buvo paskelbtas itempimo stovis.

IS ARGENTINOS LIETUVIŲ GYVENIMO.

Apie 90 procentu visu Argentinos lietuvių gyvena Buenos Aires mieste, priemiestiuose ir jo apylinkėse. Tikros statistikos nėra, tačiau manoma, kad Argentinoje gyvena apie 30.000 mūsų tautiečių, čia atvykusių 1926-30 metais.

Nugaleje aklimatizavimo sunkumus, pergyvenę nedarbo krizes; pramokę kalbos ir prisitaikę prie naujų papročių, dauguma lietuvių išikūrė kad ir neįstaikingai, betgi pakelciamai, o kai kurie ir visai gerai. Dalis dirba fabrikuose, dalis emosi amatu ir prekyvos, emosi kelneriauti, soferiauti o moterys kambarinėmis pas turtinguosius gyventojus. Vienas kitas pralobė, isitaisė nuosavąsias. Žemės ūkiu lietuviai Argentinoje užsiima labai mažai.

Lietuvių, kaip darbininkų, vardas geras. lietuvaites kaip virejos ir namų apyvokos darbininkos giriamos ir ieskomos.

Deja, reikia priminti, kad tam tikras skaičius mūsų išeivių kaip Argentinoje, taip ir Urugvajų ar Brazilijoje neatlaikė gyvenimo kovos ir žuvo. Kartais per didelis itempimas dėl materialinio gyvenimo, apgyvendinimo ar išnaudojimas, apsivylimas, tėvynės ilgesys - visa tai suande sveikata ir nervus. Buenos Aires mieste, pavyzdžiui, psichiatrinėse ligoninėse ir prieglaudose vispasitaiko po keletą ir net keliolika lietuvių bei lietuvaikių. Dar daugiau nervų pusiauspyrą praradusių slankioja gatvėmis ar glaudžiasi prie pažįstamų. Iš dalies prie šios nelaimės išplitimo prisideda ir didelis prasto stipraus vyno vartojimas, ypač kenksmingas tvakiame Buenos Aires didmiesty.

Nepergeriausia didesnės dalies išeivių Pietų Amerikoje ir tautinė nuotaika. Daggeli cioniksciumlietuvių užkerejo komunistinė propaganda, kiti čia jau materializme paskendę visam kiti tam abejingi. Visados čia buvo jaučiama stoka gerų inteligentų visuomenės vadovų, bet netruko išnaudotojų ir anarchištų, kurie Argentinoje eilę metų leisdami asmeninėms, luo tik kaip laikrasteli, besivadinanti "pazargiu or demokratisku" ir dabar dar demoralizuoja lietuvių darbininkus.

Bet yra ir tokių tvirtų patriotų, kurie, neatsuzvelgdami į nieką, sielojasi visais mūsų tautos rūpesčiais ir nelaimėmis, prisideda pinigais ir darbu prie kilnių idėjų. Argentinos lietuviai Avellanedoje (Buenos Aires priemiestyje) turi naują gražią tėvų marijonų pastatyta baznyčią. Prie jos yra ir lietuvaikių Sv. Kazimiero Ordino seserų vedama mokykla. Yra saunus sv. Cecilijos choras. Veiklus "Lietuvai išlaisvinti Centas Argentinoje" Yra pora salpos draugijų. Yra ir kas Lietuvos laisvės bylą gina vietinėje spaudoje.

Dabar Europos lietuviams gal svarbiausias klausimas kaip atvykti į Argentina? Pirmiausia tenka pabrezti, kad kaip ir višur, taip ir čia karo pradžioje įvesti imigracijos suvaržymai nepašalinami. Masiniai imigrantai neleidžiami, kaip kad seniau. Dedama pastangu, kad Argentina, Bolivija, Čile ir Kolumbija, o gal ir Urugvajus išleisti dideni skaičiai lietuvių tremtinių be ypatingo suvaržymo. Kafangi minėtos šalys gauna ir kitų Europos šalių parasių prašymus, klausimas svarstomas lėtai ir be galutinio sprendimo. Tenka laukti. Individualiai Argentinos vizas gauti tie, kurie čia jau ankščiau yra gyvėję; kuriems draugai ar kas kitas Emigracijos departamente garantuoti trimė metams apmokama darba.

Bus daugiau

L I T E R A T Ū R O S P U S L A P I S .

Šiuo numeriu pradedame laisvam laikui praleisti sestetadienio literatūros puslapį. Red.

N A T A S A .

Maksim Gorkij.

Viena vėlu ruderi likimas mane atvedė į dideli uosto miestą, kuriame, deja, neturėjau nei vieno pažistamo. Visus pinigų spejau greit praleisti ir taip likau be kapeikos kiseniuje. Pagaliau pardaviau paskutini, ką turėjau vertingo, ir atsiduriau už uosto, priemiestyje. Ten buvo taip lyku, tylu, be jokio žmogaus, nes ka tik buvo sustabdytas varlaivių judėjimas.

Alkanas slankiojau pakiemiais ir galvojau, kaip lai mingas turi būti žmogus, kada jis yra sotus.

Leidosi vakaras. Lijo; saltašs siaures vejas siaute; sturmas pleše langines; upės bangos smoksdamos plakėsi į krantą ir atrodo, kad upė jaučia besiantilancią žiemą ir bando iš baimės prieš lėdo pačius pabėgti... Daigus buvo tamsus, debesuotas, o lietaus lasai lenutrukstamai geresi žemes. Aplinkui visa buvo rama ir atrodo, kad aš esu vienintelė gyva būtybė ant upės kranto. Buvau tada 18 metų. Ejau slapio, saltu pakrantes smėliu, vos bepataikydamas iš salio danti ant danties; kai ejau pro viena pakrantes parduotuvės būdele, pastebėjau ant žemes sukniubusią figūrą, kuri rankomis kase smėlyje duobę, kad tuo būdu patektų į būdele.

"Ka tu veiki?" - paklausiau ją ir atsisedau šalia ant žemes. Ji lengvai susuko ir atkreipė savo dideles pilkas akis į mane - pamaciau gražia devyniolikmete mergaitę, kurios veidas buvo "ispuostas" trim dideliu melynem. Mergaitėi ilgą baimę, kai tik į mane pažvelgė. Ji rukrate nuo ranku smėli, pasitaisė ant galvos skarele ir tarė:

"Tu atrodai taip pat mažiau alkanas. Ka?... Kask... Aš jau pavargau. O ten, - ji parodė į būdą, - tikriausiai rasime duonos ir desros. Toj būdą dar pardavinėjama."

As emiausi darba; ji kuri kaika žiurejo į mane, po to tupe šalia ir pagelbėjo kasti. Dirbome tyledami. Aš tiek isitraukiau į darba, kad viską, išskyrus būdą turini, užmiršau.

Vis labiau temo; rankos turstejo, o upės bangos plakėsim dar labiau, kaip pirma; lietaus lasai krito didesni ir stipresni iš tolo girdejos sargibinio svilpukas.

"Ar būda su grindimis?" klausimu į klausiką atsakė mergaitė. Juk jei taip, tai mūsų trūšas visai betikslis. Būtu žymiai geriau isilaužti, spyti išlausti. Aš sugriebiau už spinos ir vienu truktelejimu iejimas buvo laisvas. Mano palydovė susitraukė kaip gyvate, ir vienu ypu buvo aigoje.

"Na radai!" - paklausiau.

"Krepsi su bonkomis... tuscius maisus... lietsargi, kibira... Ah! kepalą duonos... slapia, bet imk" - ir kepalas pasititė po mano kojomis. Aš atsilaužiaus gabalą ir kaip skaniausia pyragą paleidau tarp dantu.

"Duok ir man! O dabar salyn nuo čia" Ji apsidairė.

"Ten, kur guli apverstas laivas, eime tenai, na, eiks..."

Lietus stiprėjo, sturmas siuto, o mes skaniavomes duoną

Bus daugiau.